

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15, CELOLETNO DIN 60/ZA INOZEMSTVO JE DODATI POŠTINO/ OGLASI PO CENIKU/ POSAMEZNA ŠTEVILKA PO DIN 150. POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA V VČITELJSKI TISKARNI/ ROKOPIŠI SE NE VRAČAJO/ ANONIMNI DOPISI SE NE PRIOBČVETJO/ POŠTINA PLAČANA V COTOVINI TELEFON ŠTEV. 906.

ORJUNA TRBOVLJE

priređi

dne 1. junija 1924

slavnostno razvitje prapora

S P O R E D :

1. Ob 9. uri: Prihod gostov.
2. Ob 10. uri: Slavnosten pohod v Trbovlje.
3. Ob 11. uri: Svečano razvitje prapora.
4. Ob 12. uri: Pohod na veselilni prostor.
5. Ob 15. uri: Zabava z godbo, petjem, plesom, komičnimi nastopi itd.

Vstopnina na zabavni prostor Din 5.—.

Odhod iz Ljubljane ob 7.50. uri. — Vožnja polovična.

Bratje in somišljeniki! Udeležite se te velepomembne prireditve v polnem številu!

Junaki.

Brez junaštva je naša zgodovina, odkar so nas zastupili z latinščino in nas pričeli ubijati v znamenju sv. križa. Težka nemška mora se je vlegla nad našo grudo in nas dušila dolgih tisoč let. Par puntov, uporov posameznikov, ki so slutili svobodo in še sanjali o neki stari pravdi in in konec je naše junaške epopeje. Drugo vse pa je sama sužnost in robstvo.

Vse so nam vzeli tuji. Zemljo, to našo prostrano, blagoslovljeno grudo so nam izrgali, naše dede pa upregli v plug, da so vleklj brazdo za grad in cerkev. Krvavi pot je potil naš narod in s solzami je oblivl zasluženo zemljo.

Tisoč dolgih, težkih let smo robovali. Tisoč črnih in prokletih let smo bili psi in gospodarji so zasmehovali naš jezik, pljuvali nam v obraz in nas bili. Mi pa smo jih redili s svojimi žulji.

Ej, težka je bila naša preteklost in solnce je zrl skozi stoletja žalostno na našo zemljo.

Veliki trenutki so nas našli vedno nepripravljene ali pa malenkostne. Bili smo pač pobožni in na smrt pripravljeni narod, ki je čakal v topi resignaciji, Odršenika, nekako tako, kot svetopisemske device brez olja svojega ženina.

Prišlo je leto 1918. Izkazali smo se zopet popolnoma vrednim naslednikom svojih očetov. Bilo je tedaj med nami mnogo govornikov, še več politikov, toda malo delavcev, nič junakov pač pa mnogo tatov, šlev in nobenega vladarja. Svoboda in zemljo so nam prinesli drugi na krožniku, mi pa smo se s svobodo vlačugali, zemljo smo zapili.

Pričeli smo vladati človečansko. Saj smo imeli tedaj avtonomijo, če celo republiko in slovenski državopravni genij se je izživel do smrti. Imeli smo vladu, ki je vladala in demobilizovala po demobilizacijskih komisijah. Naši gospodarji pa, ki so nas do tedaj zatirali, so nas studirali in delali.

Z dnem, ko je bila oklicana samostojna »Narodna vlada SHS«, ki ji ni bil pokoren nihče, pač pa se je v njenem imenu kradlo in oškodovalo državo, se je pričela tudi tragedija slovenskega naroda, ki je imela za epilog razdelitev Slovencev med tri države. Na zapadu so prodiralj caporetški heroji z razvitimi belimi prapori in se zajedali v našo zemljo, ki je krvavela, dočim je narod rajal. Na Koroškem pa so nas odrivali z naše posesti, polagoma kos za kosom. Ker so nas poznali kot sužnje duše, so nas izganjali z biči in bajoneti! Edino na Štajerskem se je našel mož, — general Maister —, ki je imel dovolj treznega razuma v tistih časih romantične pogledati resnici v oči.

V Ljubljani pa so fiste dni, ko je Gosposvetski zvon bil plat zvona in ko je na vseh mejah trkal sovražnik na vrata, ustanovljali mirotvorno vojsko. Vstali so med narodom čudežni mirotvorci in nastopili proti

prelivanju tuje krvi. Padel je klic vreden slovenskega naroda: »Niti kapljice krvi!! Vse, kar je našega nam bodo podelili naši prijatelji!«

Medtem pa je izginjala naša posest, kot spomladanski sneg.

Navzlic vsej tragikomični ulogi, ki jo je igral v tistih časih dobri slovenski narod s svojimi genialno-pobožnimi voditelji, se je našlo še nekaj duš med Slovenci, ki so čuli pojemajoče glasove gosposvetskega zvona in krik na smrt ranjenega naroda.

Spoznali so, da je za zmago treba kri in da je prišel čas, ko treba staviti domovini na oltar svoje življenje. V času, ko je domovina plavala v vinu in svinjarjih so odšli oni na mrtvo stražo, da se bore prsa ob prsa z zemljelačnim tujcem. Bilo jih je tedaj malo teh borec v veliko njih je padlo! Pokazali so, da se gradi in čuva država samo s krvjo in življenjem in da vzraste roža Svobode samo iz gomili. Oni edini so izrekli tedaj jekleno besedo: »Hodemo svobodo!« in se s tem izkazali vrednim sinovom Ljudevita Posavskega in kmečkih puntarjev. Razumeli so klic domovine in zaslužili ime Junaki!

Med njimi v prvi vrsti Malgaj, ki je s peščico svojih branil kot lev vsako ped Koroške. Mož je v tistih črnih dneh prinesel in dvignil visoko prve žarke Svobode tudi najbolj zatiranemu delu slovenskega naroda — Korošcem. S svojo borbenostjo in mladeniško voljo je dvignil hrome in betežne, pokazal slepim luč, odprl jekleno vrata in zbral vse, ki so bili ponižani in razžaljeni ter jim pokazal pot do rešenja. Vilil je zbezanemu in zaslužnemu narodu novo vero v njegovo moč, v njegovo prošlost in lepšo bodočnost.

Sredi dela je omahnil, kot sejalac sredi razoranega polja in izdihnil svojo veliko, junaško dušo. Seme pa je pognalo! Dvignil se je narod in ponosno zaklical, da se hoče tudi trpinu v Rožu, Podjuni, ob Zili zeleni, Svobode in Ujedinjena. Prišel pa je bil sramotni 10. okt. in zadušil s silo ta glas! Malgajovo setev pa uničujejo viharji.

Mraz in mrak sta danes nad Korošani. Kriki smrti se čujejo danes preko Karavank, bolj kot kdaj popreje. V Guštanju pa odkrivajo Malgaj spomenik! Tudi mi, jugoslovenski nacionalisti se priključujemo temu slovesnemu trenutku in prisegamo nad tvojim grobom, Malgaje, da nismo in da nikdar ne bomo pozabili tebe, niti vseh drugih neznanih junakov, ki so s teboj žrtvovali življenje za domovino. Zagotavljamo ti, da ne bomo mirovali preje, dokler ne sline nov dom nad tvojo in tvojih bratov gomilo, dan odrešenja in svobode. —ej.

GOSPODINJE!

Ali zahtevate pri trgovcu, kjer se strežete, vedno testenine »PEKATETE«. Ako ne, prosimo, storite to vedno!

V Trbovlje!

»Delavcu ne preostane drugo, da razbije fašistu glavo!«
(Glas Svobode, 15. V.)

S svojim smotrenim delovanjem in odločnim nastopom je vzbudila Orjuna pri vseh nasprotnikih velikansko zavist. Pred vsemi se odlikujejo naši komunisti, ki delajo za razpad svoje stranke odgovorno našo organizacijo, dasi je v prvi vrsti v vodilnih krogih vladajoča korupcija in demagogija spametovalec enega delavca za drugim. V svojem listu teden za tednom zlivajo cele golide gnojnice na naše gibanje. Ko so uvideli, da vse te časopisne napade ironično preziramo, so začeli iskati za vsako ceno direktnih spopadov z našimi člani. Ustvariti so hoteli za vsako ceno umetnim potom žrtve, s katerimi bi uspelo popraviti svoj padajoči ugled med delavstvom.

Prvomajniška proslava je bila od prve do zadnje besede izzivanje Orjune in na naših javnih shodih je bil ves njih nastop samo zmerjanje. Po zaslugi treznosti našega članstva, ki predobro ve, kje ima iskati pravih krivcev, nikdar ni prišlo do resnih spopadov in Lemeževci so ostali še bolj esramočeni, kot prej.

V svoji onemogli jezi so v svojem listu od 15. maja izigrali svoje zadnje karte. V očigled razvitju prapora naše vile delavske Orjune v Trbovljah dne 1. junija pozivljajo v članku »Protj Orjuni!« na direktnen pokol našega članstva. Uvodoma citirane besede so še med najmilejšimi.

Nam je ljubo, da državno pravnistično ni izpolnilo svoje dolžnosti in zaplenilo tega poziva k javnemu poboju, ker je tako vsaj dana delavstvu prilika, da komunističnim voditeljem ne gre za drugo, kot da za vsako ceno pridobe nadvlado. V tem pohlepu sčuvava delavce proti Orjuni. — ki je edina organizacija, ki se je po ponesrečenemu štrajku z uspehom zavzela za rudarje.

Mi se teh groženj niti najmanj ne bojimo. In naj »Glas Svobode«, ki bi upravičeneje nosil ime »Glas sovjetskih podkupljencev«, še hujske pozivlja na poboj naših ljudi, mi bodemo razvitje bojnega prapora naše prve delavske Orjune v Trbovljah proslavili na najsvečanejši način.

Proč z inozemci!

V roke nam je prišla okrožnica »Zveze industrijev«, ki nam jasno odkriva dobro voljo naših oblasti, da se odstrani tuje nastavlence iz vseh podjetij v naši državi, ker ti odjedajo kruh domačinom. Na drugi strani pa je tudi iz nje jasno razvidno kdo brani te takozvane, vedno »nenadomestljive« elemente. Podajemo okrožnico javnosti v svrhu razumevanja sedanjega položaja odpusta inozemcev.

Zveza industrijev na slovenskem ozemlju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani.

Št. 2793.

Ljubljana, dne 20. maja 1924.

V zadevi: Zaposlitev inozemcev.

Zelo važno!

P. n.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani nam je pod št. 4782 od 17. maja 1924 poslala okrožnico, ki uvodoma citira njej došli poziv gospoda ministra trgovine in industrije dr. H. Krizmana, ki ga je gospod minister lastnoročno podpisal. Ta poziv se glasi v prepisu takole:

»Trgovački i obrtnički komori u Ljubljani.

Področno mi Ministrstvo je že večkrat izdalo okrožnice na industrijska in druga pridobitna podjetja v državi, v kojih je ta pozvalo,

vedo pa naj zapeljivci in zapeljanci, da noben napad na nas še ni ostal nezaknovan. Kdor bo v svoji slepi strasti dvignil roko proti enemu izmed naših, ta naj se zaveda, da bomo odgovorili na licu mesta tako, da se ne bodo tresle samo Trbovlje, ampak tudi rdeča trdnjava na Turjaškem trgu v Ljubljani in z njo vred zlata očala »proletarica« dr. Lemeža.

Z ljudmi takega kova, kot so on, Žorga, Sedej in podobni, bomo temeljito obračunali, če ne bodo dali miru. Če si oni mislijo, da je za to najugodnejši dan naše slavnosti v Trbovljah, jemljemo mi to na znanje.

A kadar si bodo hladili zatekle butice, takrat naj ne iščejo vzroka pri drugih, ampak si naj prečitajo besede, ki so jih napisali sami v gori omenjenem članku.

»Proletariat mora imeti zavarovane svoje postojanke na vse strani; kajti, če prodre sovražnik na enem krilu fronte, se mora navadno vsa armada umakniti.

In proletariat se mora zavarovati pred vsem proti jugoslovanskim fašistom — Orjunašem z delavsko obrambo,

ki mora biti enotna. — Socialpatriotski voditelji nočejo enotne delavske obrambe. To nas ne sme zmotiti, moramo kljub temu upostavljati enotno delavsko obrambo po obratih.

Kjer delajo delavci, ki razumejo, da je treba skupnega nastopa za skupne interese. Delo proletariata na tem polju je v vseh krajih pomanjkljivo. To napako je treba popraviti. Politična kot strokovna organizacija ne sme nikdar izpustiti izpred oči fašistovskega sovražnika in mora biti stalno pripravljena proti njemu.

Klic: Proč z Orjuno!
je treba pojmovati resno, da ni to navadna parola, ampak da pomeni ta klic, da delavstvo z organizacijo onemogoči Orjuno.

Na vse to ne odgovarjamo drugega, kot s pozivom: »Vsi v Trbovlje«, tam bomo videli, na čigavi strani je pravica in delavstvo!

Zbornica nam istočasno priporoča, da zastavimo naš trud v cilju, da se pri vseh pri nas včlanjenih podjetjih pozivu po možnosti ugodi. Zbornica nadalje navaja, da postaja pri nas vsled latentno gospodarske krize brezposelnost od dne do dne občutnejša in da je bojazen pred težkimi posledicami brezposelnosti bila brezdvomno povod, da se Ministrstvo trgovine in industrije bavi s tem vprašanjem. Zbornica pričakuje, da bodo vsa podjetja, vpoštevajoč težak položaj domačih delovnih sil, odpustila vse inozemce, ki podjetju niso neobhodno potrebni in ki se dajo z domačimi delovnimi silami nadomestiti. Tako se bodo podjetja izognila drugim strožjim meram, koje bi v protivnem slučaju glasom gornjega poziva moglo odrediti Ministrstvo trgovine in industrije. Da bo mogla Zbornica poročati gospodu ministru o uspehu poziva, nas naproša, da jo obvestimo, koliko inozemcev da je zaposlenih pri podjetjih, včlanjenih v Zvezi industrijcev, ter v katerem času in koliko jih bo mogoče nadomestiti z domačini, odnosno koliko in iz katerih razlogov jih je neogibno potrebnih.

Zveza industrijcev priznava, da spada naraščajoča brezposelnost zlasti domačega delavstva med najtežje posledice tačasne gospodarske krize v naši državi. Konstatujemo, da izvira tačasna kriza zlasti iz nezadostne carinske zaščite naše produkcije in iz pogrešene tarifne politike državne železniške uprave. Vlada bi mogla s smotrenimi ukrepi izboljšati položaj in izdatno omiliti težkoče, povzročene po občutni denarni krizi. Naša industrijska podjetja zaposlujejo do malih izjem zgolj take inozemske specialiste, kakoršnih med domačini ni. Ti maloštevilni specialisti omogočajo obratovanje, ki bi se brez njih mnogokrat ne moglo vzdržati. Bojimo se, da utegne nameravana akcija je povečati sedanjo krizo produkcije in povečati brezposelnost.

Ker pa zahteva Ministrstvo trgovine in industrije nujne ukrepe proti inozemskim uslužbencem ter točne podatke o takih ukrepih, prosimo vse p. n. člane,

da nam nemudoma in povsem točno izjavijo:

1. Koliko inozemskih delavcev, predelavcev, mojstrov zaposlujete v Vašem podjetju?

2. Katere od gori imenovanih uslužbencev potrebujete neobhodno v obratu in zakaj?

3. Koliko inozemskih obratovodij in drugih podrejenih in vodilnih

Pravi zaklad

VSAKEGA

gospodinjstva je dobro milo, zato zahtevajte

pevsod edino le

MILU „GAZELA“.

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ & DRUG
LJUBLJANA, BOHORIČEVA ULICA 24

uradnikov zaposlujete v Vašem podjetju?

4. Zakaj so vam ti uradniki neobhodno potrebni?

Zveza industrijcev neobhodno potrebuje take podatke, da more uspešno braniti interese industrije v Sloveniji. Zato Vas nujno prosimo, da nam te podatke takoj in izčrpno dostavite.

Z odličnim spoštovanjem
L. S.

Tajnik: Šuklje I. r.

Tako torej okrožnica! Oblast stori svoje, industrijalec pa svoje. Običajno se pri prigrabitvi zamolči nekatere nastavlence, sicer pa so v vseh slučajih tuji privandanci seveda nenadomestljivi. Deset tisoč takih »nenadomestljivih« se šopiri v naši državi. Navadno pridejo ponižno in vdano k nam; takoj se sprizateljujejo v svojo okolico če jim je to le mogoče. Ko pa so se najedli našega dobrega kruha in ko sprevidijo kako smo mi navni in predobri, potem začnejo rovariti proti naši naciji in spodkopavati temelje naši državi. To delajo sicer previdno, toda premišljeno in smoteno. Kolikor tujece v naši državi toliko notranjih sovražnikov. Industrija je skoro vsa v nemških rokah v nekoliko malih izjemah pa so vsaj samo ravnatelji inženirji. Ni čuda potem, da ta industrija na stečaj odpira vrata tujcu, da jej domačin nikdar ni dovolj dober za boljše mesto. Ona štiti le tujca in ima vedno dovolj razlogov, da jej je isti nenadomestljiv. Za nadomestilo za našim življenjem se ne stori ničesar, našega delavca se vedno in povsod odrija od boljših mest, on mora za delodajalca le brusiti svoje žulje. Domačin ni nikdar nenadomestljiv, njega se lahko takoj vrže na cesto in za njega je ni oblasti, ki bi ga branila na domači grudi. Za tujca pa se zavzame takoj industrijalec sam, pa najsi bo tudi Slovan. Če pa ne pomaga njegova zaščita, mu pomagajo njegovi prijatelji pri oblastvih, ki si jih običajno pridobijo z posredstvom in drugimi dobrotami. V skrajnem slučaju pritise še »Zveza industrijalcev«, ki ima vedno dovolj domačih »advokatov«, da za Judežev groše zastavijo vse sile v zaščito »nenadomestljivca«. Ti »advokati« romajo potem od oblastnika do oblastnika v Beogradu in kar se mogoče ni posrečilo pri domačih oblastih, to se redno doseže pri beograjskih.

Predležci poizkus izbežiti se tujih zajedavcev ni prvi, toda vsi poizkusi ostanejo samo na papirju, ker so nasprotno silo premočne, da bi odredbe oblasti prišle do veljave. Ministrstva vrše v pravem pomenu

Persekucije jugoslovenskih primorskih učiteljev.

Gonja, ki jo nadaljuje proti našemu slov. učiteljstvu fašizem, je smrtni zvon naši šoli kot vzgojiteljici in kulturi našega ljudstva. Ta gonja se nadaljuje z vso brezobzirnostjo proti vsemu onemu, kar je zvesto svojemu rojstvu, kar je vneto za napredek in kulturo našega slovenskega življa. Obupni klici zatiranih trpinov, naših sobratov onkraj laške granice dnevno dopirajo do nas in prosijo ter rotiljo nas, naj jih rešimo neznoznega jarma in ponižanja, zakaj tam onkraj meje ni pravice za naše bedno ljudstvo. Izgnali so naš mili jezik iz uradov in doskora tudi iz šol. Ne bo dolgo temu, ko se tudi v svetiščih ne bo

sislivo delo in država si z svojimi odredbami nakopje le ogromnega dela, ki ne rodi nobenega sadu. Tujci ostanejo v državi, številno naših brezposelnih se množi, domačinu se kvalifikacija v obratu ne zboljša in pritek novih »nenadomestljivih« raste.

Vso to roboto je Orjuna škripajoč z zobni zrla, toda bila je še pre-slaba, da bi odpravila veliko zlo. Zbirali smo sile in čakamo trenutka, da udarimo s težko roko po objestnem tujcu. Dovolj nam je varanja in onemogočanja izvrševanja vladnih odredb, zastavili bomo v kratkem vse svoje sile, da državnim predpisom pomoremo do veljave. Industrijalec, tuje in naše zadnjič opozarjamo naj nadomeste še pravočasno svoje nenadomestljive, sicer bode naša močna roka posegla v obrate in ne bo nas strašila niti grožnja obustavitve istih. V inozemskem strokovnem časopisu pa se lo pojavil svaričen memo: »Warnung vor Jugoslawien« in ustavljal dotok tujih iskoriščevalcev naše države.

Da pa podamo javnosti pravo o stanju tujcev v industriji in ji pokažemo kako upravičeno smo nastopali z vsemi silami, bomo pod gornjim naslovom prinašali statistike raznih podjetij v naši ožji domovini. Prosimo pa obremen in refimo vse zavedno in dobro misleče občinstvo, da nam priskoči s točnimi podatki na pomoč in nam pomaga zgraditi jasno evidenco vseh tujih državljanov. Le na podlagi take evidence bo uspešno in nepristrano delo mogoče, ki bo imelo kmalu tudi siguren uspeh.

V informacijo javnosti in našim oblastem začnemo danes z enim izmed najzagrizenjših podjetij v državi, to je:

Woschnagg et Söhne in Schönstein. V tem podjetju so nameščeni sledeči inozemci: Trimel Karl, prokurist; Kindelhofer Rudolf, pisarniška moč; Skorpetsky Rihard, kemik; Roglovič Franc, skladišnik; Cik Josef, strojnik; Rinke Gustav, elektrik; Rinke Fridrich, vajenec; Lankmayer Leopold, barvar; Scheibauer Franz, ključavničar; Kudlaček Emanuel, kemik, vsi avstrijski Nemci; Wohral Anton, železostugar; Schneider Fridrich, strojnik; Schneider Fridrich ml., ključavnič. vajenec, oba poljska Nemca; Szabo Janoš, kočijaš; Szabo Ivan, ključavničar; Szabo Štefan, ključav. vajenec, vsi madžarski Nemci. — Ob 12. uri pozivamo lastnike te tvrdke naj pričnejo »nenadomestljive« nadomestšati. Če nimajo na razpolago moči, naj se obrnejo na našo organizacijo, ki bode poskrbela za prvovrstnimi delovnimi silami. —

čula več naša govornica. Upepelila je dvatisočletna kultra naše domovne. Uničili so nam ti barbari knjižnice, zabranili nam kulturne prireditve. Ovaduštvo je v polnem cvetju in naši zavedni Jugoslovenci, ki se ne prodajajo za Judežev groš, so na proskribicijskih listinah in vseh teh čaka ena in ista usoda — prognanstvo. Nepopisno je gorje, ki ga naše ljudstvo mora prenašati. Spoznali so naši tlačitelji, da zaslužijo narod gospodarsko kakor tudi narodno, če ostanejo naši ljudje analfabeti. Videli so, da to dosežejo, če uničijo odnosno poitalijančijo naše šole, ki smo jih pridobili v hudih bojih. Da dosežejo ta cilj, se poslužu-

jejo nekvalificiranih učiteljev oziroma kreatur, ki imajo svojstvo značajne upogljivosti. Delavno učiteljstvo, ki se zaveda svojega poklica, ki ve, da je njegovo delo ne samo v zaprti šolski sobi, ampak tudi med narodom, pa mora prenašati šikaniranje od odgovornih in neodgovornih elementov. In teh učiteljev so se lotili z brutalnimi sredstvi. Mlačneži in koristolovci so se udali pritisku oziroma se sami ponudili. Tu je začetek — prej močna in solidarna zveza učiteljskih društev je v ostrem boju kljubovala vsem mahinacijam raznih italijanskih učiteljskih sindikatov, branila koristi svojih članov in jim dajala moralno podporo. Danes pa je teh odmetnikov mnogo, ki rušijo disciplino in škodujejo učiteljstvu samemu ter narodu. Posledice so tu, dnevno padajo žrtve, toda ob vsakem takim slučaju se nam maščevanje podvoji in gotovo pride dan, ko zakličemo vam propalcam in neznačajnikom: dovolj, zakaj tedaj postanemo minerji. Ali bo naša država spričo teh dejstev še dolgo zapirala srce in zatiskala ušesa? Dvomimo! Vam učiteljem, našim pionirjem pa kličemo: vzdržite, vzdržite!

Naj navedemo zadnji konkreten primer italijanskega barbarstva. V Komnu na goriškem Krasu učitelju je že 37. leto Josip Štrekelj, zastopnik učiteljstva 21 let. Moč, ki je zaveden Jugosloven, ki mu je vedno bil edini cilj povzdiga in blagostanje Kraševcev, se je udeleževal na narodnem in gospodarskem polju. Bil je ustanovitelj kakor tudi spiritus agens komenske »Čitalnice«. »Ciril-Metodove družbe«, »Sokolov«. »Sadrejskega društva«, »Hranilnice in posojilnice« itd. Kot kmetijski potovalni učitelj je povzdignil sadjerejo ter saniral propadajoče vinogradništvo kraških tal. Tudi po vojni ni miroval. Ogrevil se je posebno za združitev kmetijskih drušev, kajti vedel je, da v slogi smo jaki. Organiziral je vojne odškodovance ter jim pripomogel vsaj deloma do vojne odškodnine. Bil je svojedobno deželnozborski posla-

nec. Skoro da ni človeka na našem Krasu, kateremu ne bi ta vzorni mož pomagal z svetom ali dejanjem.

Glas, ki so ga izustili obupani Kraševci, ko so fašisti prestavili tega vzornega učitelja brez disciplinarne preiskave na enorazredno šolo v gorsko vasico Štomaž, ki ima lastno imovino in družino v Komnu, in postavili na njegovo mesto narodnega odpadnika Ščuka (sedaj Sciuca), dopire do neba. Tako moralno ponižanje dolgoletnega šolnika je brezprimerna žalitev našega naroda. Učitelj Sciuca, bivši komunist in boljševiski komisar, potuhnjeneč in koristolovec, da mu ni enakega, fašistovski priganjač in njih zaupnik, pa dobi mesto v Komnu, seveda za »izredne zasluge za Italijo«, v zasmeh kraškemu ljudstvu, potrebnemu kremenitih voditeljev in gospodarskih strokovnjakov. Zakaj je bila izvršena ta kazenska premešitev? Kot vzrok se navaja neko baje lipovo zelenje ob neki slavnostni priliki na šolskem poslopiju raz italijanske zastave, katere pa on gotovo ni izvesil. Omenjajo se še neke druge podobne pregreške, ki so za obmejno italijansko politiko nevarne. Pravi razlog pa je najbrž ta, ker on ni fašist, ker je zvest sin majke Slavije. Tudi pri zadnjih volitvah se je v svojstvu skruftinatorja protivil glasovanju tujih fašistov, ki so imeli legitimacije že davno umrlih in odsotnih domačinov. To je privandrance peko in sreča je, da ga niso precepili.

Tebi, narodu zvesto učiteljstvo še eno besedo, vemo, da zahtevamo od tebe nadčloveške žrtve, ko ti to pravimo: Ostani še nadalje zvest svojemu narodu in svojim idealom, bodi in delaj med ljudstvom, ki te spoštuje.

Vam pa narodni odpadniki: Naša kri kliče po maščevanju in bodite prepričani, da pride dan. — dan obračuna. Nikdar ne pozabimo gorja, ki ga prizadajete našim zvestim bratom in sestram. Oni dan ne bomo štedili nobenih sredstev za vaše gnusno početje. Zapomnite si to razni Sciuci!

Kaj se godi za Karavankami?

Kakor znano, so pričeli Nemci z novimi nasilji proti Slovincem na Koroškem. So ljudje, ki se čudijo takim nemškimi predrznostim, mi pa, odkrito povedano se moramo čuditi Nemcem, da nas pri našem razpoloženju sploh še kaj upoštevajo. Le pogledimo od preobrata pa do danes in videli bomo, spoznali, kake šolobarde smo.

Spomnimo se na dni po preobratu, kako smo prepevali in blodili in edino kar smo še naredili, da smo morda deloma zmetali stenske slike cesarjev in avstrijskih generalov, drugega pa seveda nič. Kako so se takrat bali in tresli naši sovražniki, kako spoštljivo so nas gledali. Vse naše je bilo dobro in čakali so samo to, kedaj da pridemo in zasedemo. Ako bi bili šli do St. Vida na Glini, bi mihiče ne bil črhnil besede. Nemci so se tresli in bili pripravljeni, da odidejo, naši so nas čakali, da nas pozdravijo. — A nas ni bilo. »Saj je še čas,« smo rekli, »ima još vremena«. Ko so se nekateri naši naveličali čakati, so hoteli tja, tja kjer je čekala zibelj Slovincem, na Gosposvetsko polje, toda takratni vojni minister Slovenije, mož nesrečnega imena, general »Orlov«, on, ki je prej proti antanti nabiral mladeniče, dr. Lovro Pogačnik, je

to preprečil in njemu so pomagali še mnogi drugi naši kimavci. — Spomnimo se, ko sta se vrnila iz Pariza dr. Korošec in dr. Žerjav, kaj sta nam vse sporočila. »V krajih, ki so v interesu Italijanov, ne bomo došli doseglji,« sta pripovedovala, »na Koroškem in Stajerskem pa, vse, kar le hočemo,« tako so jima rekli v Parizu. In danes, ko mi tega nimamo, ali nismo morda tega hoteli? — Ali smo to morda pustili, ker nam kraji preko Karavank niso bili dragi, ali pa smo hoteli sentimentalnosti, da lahko tožimo za neosvojenimi brati? Morda je bila to zopet krvava mešetarija? Nekaj je moglo biti, ker nimamo tega, kar nam je bilo obljubljeno, kar nam je sveto, kar nam pripada.

Ko so nas Nemci spoznali kakšni smo, so zopet nastopili in se kot premaganci maščevali nad tistimi, ki so bili določeni, da užijejo sadove zmage. Šli smo na Koroško, da branimo naše brate, in res, prodrli smo do naših svetišč. Kako so se nam klanjali Celovčani, kako so naenkrat vsi znali slovensko. Koliko je bilo takrat naših, ki so hoteli in znali v interesu naroda izkoristiti položaj? Prav malo! Pač pa je bil močen roj sršenov in os, ki so se usipali iz umazanega do-

bičkanosnega stališča kar trumoma, da za nizko ceno pokupijo, kar je premičnega.

Naši sovražniki so samo malo mignili in že nas ni bilo v Celovcu. Tako je šlo tudi naprej, dokler ni prišlo do nesrečnega plebiscita. Tisti dr. Brejce, ki danes četa po Ljubljani in je posestnik težkih milijonov, je kot vreden sodrug nesrečnega dr. Pogačnika v interesu svojih posestev, ki so se nahajali izven naših interesnih krajev, pripomogel, da so se odprla vrata nemškimi tolpam, ki so Koroške Slovence preslepili, da so ponovno silili pod njihov jarem. No, ali smo morali pripoznati krivični plebiscit? — Kako je bilo na Poljskem, kako na Češkem? Kdo bi nam mogel usiliti kaj takega, ako bi se bili vsi postavili na tisto stališče, ki ga ima naša organizacija, da smo si vsi enako vredni bratje in en narod? Dvanajstmilijonski narod obožoren se bi pač lahko postavil proti pritlikavim premagancem! A kaj se je zgodilo? Vdali smo se, prodali smo koroške brate. Onim pa, ki so hoteli žrtvovati življenje za neosvojenost, so zagrozili, da jih zaprejo. Edini naš slavn general Maister, ki pa je moral kasneje tudi v pokoj, je uspel, in le njegovi neustrašljivosti pred našimi nespretnimi voditelji in njegovi železni volji se imamo zahvaliti, da imamo danes vsaj Maribor. Zakaj so padle takrat naše žrtve na Koroškem, zakaj leže danes v prezgodnjih grobovih Srbi in Slovenci, ki so se borili v lepi Koroški? Zato, da danes predrzni Nemci kot premaganci preganjajo naše narodne brate in ropajo po naših konzularnih uradnih. Kje pa smo danes, kje pa je naša sila? Ali ne bo Malgaj kraljeval iz groba in prepovedal, da mu postavijo taki bojazljivci spomenik? Kje smo, kje je naša zavednost, kje naš ponos? Lepo poklekajte in molite, in vse vam pade v roke, to je naše gesto, kaj ne? Kaj bomo stori? Najbrže se bomo lepo uklonili. Ako bi ne bilo beogradskih časopisov, ki so nas morali o strašnih sramotnih činih obvestiti, bi mi niti ne vedeli ne, kaj se godi z našimi brati v naši neposredni bližini? Ali ni morda sedaj prilika, da zakličemo vsi enoglasno: »Dovolj je trpljenja, dovolj je vaših laži, vi ne izvršujete vaših obveznosti in zato tudi za nas pogodbe niso več veljavne, mi hočemo to, kar je našega!«

Unionski vrt

se je otvoril v nedeljo, 25. maja. Najmirnejši in najlepši vrt Ljubljane. — Vsak torek in petek vrti KONCERT godbe dravske divizijske oblasti brez vstopnine; v slučju slabega vremena so vrši isti v dvorani. — Za obilen obisk se priporoča KONRAD RIST, ravnatelj in restavratore Grand hotela Union v Ljubljani.

KARO-čevlji

Maribor, Koroška 19.

Tvrdka

BESEDNIK & DRUG

Ljubljana, Prešernova ul. 5

priporoča svojo bogato zalogo vseh vrst zdravstvenih aparatov in bandaž, kakor trebušne, želočne pasove za dame in gospode, pasove za noseče ter porodice, lastnega izdelka irigatorje, narostne specialne gume, srebrno pesarje in gum-nogavice ter povoje proti krčnim žilam.

Delniška glavica: Din 50,000.000.

Rezervni zakladi: ca. Din 10,000.000.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Centrala: LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA.

Podružnice: Brežice, Kranj, Ptuj, Celje, Maribor, Sarajevo, Črnomelj, Metković, Split, Gorica, Novi Sad, Trst.

Brzojavni naslov: Banka Ljubljana.

Telefon števil: 281, 413, 502, 503 in 504.

Ia. Portland cement

za Ljubljano in okolico razpošilja
Tovarna cementa Zidani most

na vagone in tudi manjše količine po ceni od:

- Din 72.— za 100 kg franko sodi,
- Din 62.— za 100 kg brez embalaže,
- Din 66.— za 100 kg franko papirne vreče

in sicer franko postaja Zidani most.

Za kakovost Portland cementa prevzame ravnateljstvo vsako odgovornost.

Cement je bil v mesecu januarju 1924 od strani komisije Gradbene direkcije iz skladišča v svrhu preizkušnje na Univerzitetu Beograd, Zavod za izpitavanje gradj. materiala vposlan in izkazuje 306 kg na cm² pritiska.

Osebnostna in pismena naročila, tudi izpod 1 vagona, sprejema

Ravnateljstvo Tovarne cementa Zidani most.

Političen pregled.

Beseda je meso postala. Narodna skupščina je bila takoj po verifikaciji Radičevskih mandatov, za katero so velikodušno glasovali tudi poslanci vladne skupine, s krajevim ukazom odgodena do 20. oktobra. In tako ne bo novo verifikiranim poslancem treba družega, kot inkasirati dnevnice — v parlament se najbrž ne bodo vrnili, vsaj za dolgo časa ne. Razven, če ne bodo pri novih volitvah ponovno izvoljeni. Zato se pa imajo sedaj dovolj časa pobrigati. Nič manj, kot pet mesecev in še nekaj imajo sedaj pred seboj plačanih počitnic, okrog 450 tisoč dinarjev bo potegnili vsak poslanec do jeseni in to mu pač zadošča, da se posveti agitaciji.

In ta denar se bo seveda tudi jako temeljito trošil za prepravljanje zavednih volilcev. Z druge strani pa ne bo zaostajala vlada, ki si je kraljevi ukaz o odgoditvi izposlovala predvsem zato, da pridobi na času in da svoje »nacionalne« vrste okrepi po mogočnosti zopet z džemijetom in Nemci. Tekle bodo pare in dinarji, za volilno agitacijo in ustvarjanje vladnih večin se bodo izdajali milijoni, med tem ko bo naš parlament počival in bo v naši državi doteklo šesto leto, da se deli pravica po raznih zakonih, da čakajo invalidi svojega zakona itd., itd. Čakale bodo bolnice in nedograjene železnice kreditov, ki jih od nikoder ne bo...

Zato človeku ne more biti simpatičen sedanji način rešitve. Dasi je jasno, da krona pod nobenim pogojem ni mogla izročiti vlade Davidoviću, ki pleše, kot mu žvižgata Korošec in Radič, bi pod danimi razmerami bila rešitev položaja s politiko močne roke, z izvenparlamentarno vlado skoro simpatičnejša. Če že manjšina vlada večini, bi bilo pač vseeno, če bi ta manjšina bila poštena močna osebnost, ki bi imela za seboj vse resnično državno misleče ljudi. Parlament, ki bi bil razpuščen, bi ne požiral dnevno ogromnih vsot za dnevnice. Če bo sprejel en poslanec do 20. oktobra brez vsakega dela okrog 450 tisoč dinarjev, si lahko izračuna vsak, koliko milijonov narodovega premoženja bo požrla do takrat vsa narodna skupščina. In tako bo država vzdrževala in plačevala sama agitatorje, ki ji bodo spodjedali temelje. Kakšen bo izid novih volitev, si pri takih razmerah lahko predočimo.

Kaos, ki vlada šest let v naši državi, bo vladal še naprej — vse do tlej, da se pojavi sila, ki bo z močno roko obračunala z vso preteklostjo in narodu ustvarila četudi proti trenutni njegovi namišljeni volji državo, v kateri bo užival svoje prave koristi.

Od kjerkoli se bo pojavil ta plamen čiščenja, on bo našel dovolj življenske moči v okrepljenih vrstah naše nacionalistične organizacije!

— aka.

Kronika.

Tedenska kronika fašistovskih veljakov. Gosp. Amato Scopi pok Emila, stanujoč v Trstu v Via Feltrina 3, je bil še pred kratkim politični tajnik kraških fašijev. Agilen agitator, ki je še pri zadnjih volitvah prav pridno posegel v propagandno delo.

Da preidemo k stvari, ker je njegov životopis — prav zanimiv — ga bomo itak preskrbel za eno prihodnjih števil; torej: »Giovinezza« je stavbena zadruga čegar generalni prokurator je bil junak tega članka. V tem svojstvu je pri vojnih oškodovancih dobival specialna pooblastila (mandato di procura speciale) kar in bianco podpisana in s temi je inkasiral predurne pri »Istituto Nazionale di Credito«. Zanimivo je, da je izsilil pooblastila sebi z grožnjami. Seveda zidave ni bilo,

»Giovinezza« je falirala in vojni oškodovanci so opeharjeni po prvih ugotovitvah za najmanj pol milijona lir, a on, podjetni politični tajnik, generalni prokurator, je izginil ne ve se kam.

V to čedno podjetje spadajo še drugi veljaki, čeprav bo on sam nosil vso pezo odgovornosti.

Naj naštejem njegovega mentorja cavaliere Poli, bivši komandant 59 legije (kraške), nadalje capitano Meneghetti, bivši podkomisar v Sežani in Pazinu. Da ne pozabim: žena Scopija je Amfova hčerka, vdova zavednega pok. dr. Rojca. Njegovi ubogi otroci so morali takoj iz slovenskega v italijanski otroški vrtec, čim se je začela njih mamica ogrevati za Italijane.

Razstava na Taboru, Sokol I. bo ob dnevi proslave na Taboru na bin-

košno nedeljo in ponedeljek priredil tudi razstavo. Razpoloženi bodo načrti doma Sokola I. in slike posameznih faz zidave, da si bo vsakdo lahko ogledal gradbeno zgodovino doma. Vrhutega bodo razstavljeni tudi načrti in slike drugih Sokolskih domov v Sloveniji, ki so že zgrajeni ali pa se šele pripravljajo. Razstava bo zanimiva in poučna. Zato naj si jo vsakdo ogleda!

Marko Taboru. Lepo propagandno sliko za binkoštje je izdelal Sokolu I. brat Erbežnik: Marko na konju, v eni roki buzdovan, v drugi kamen z napisom: »Kajmakčalan«, pod njim: »Marko Taboru 9. VI. 1924«. Slika bo razstavljena na prometnem mestu v Ljubljani v kratkem.

Kavarniški godbi v »Emoni« priporočamo, da naj ne pozabi, da se nahaja v Jugoslaviji in naj ne izživa naših gostov cel večer z izključno italijanskimi komadi. Če so ji pa ljubše italijanske lire, prosta ji pot preko Rakeka v Kalabrijo. Menda se razumemo in ne bo potreba temeljitejšega pojasnila...

—00—. Zasedanje italijanskega parlamenta, ki sestoji skoro iz samih fašistov, je bilo otvoreno z največjim pompom. Da čuje cel svet prestolni govor, v katerem je »maledetto Gobo« (tako so v vojni italijanski vojaki nazivali svojega kralja) priznal, da vlada v Italiji Mussolini, pa ne on, so mu montirali pod prestolom radiotelefonski aparat. Kaj je ta aparat oznanil svetu, se ne ve...

POPRAVEK.

»Orjuna« z dne 24. maja t. l. je na prvi strani napačno označena s števil. 24. mesto pravilno števil. 22.

Uprava.

Naš pokret.

Slavnostno razvitje prapora Orjuna v Trbovljah. Dne 1. junija razvitje naša organizacija v Trbovljah svoj prapor. V težki borbi se je porodila ta naša delavska Orjuna, ki je premagala vse zapreke in se v kratkem času razvila v eno naših najmočnejših in najboljših organizacij. Ni se strašila žrtev, dela in truda, sedaj stopa na plan in lahko ponosno gleda na svoje uspehe.

Prireditev sama je skrbno pripravljena in je zahtevala od članstva veliko požrtvovalnosti. Svečanost se mora vršiti v čim večjem obsegu. V to svrhu pozivamo vse članje in somišljenike, da se prireditev v čim večjem številu udeležijo in tako pripomorejo k sijajnemu uspehu afirmacije te naše važne organizacije. Udeležba je tudi gmotno olajšana, kajti to pot nam je ministrstvo saobračaja dovolilo polovično vožnjo.

Odhod udeležencev iz Ljubljane je ob 7.50 uri. Po prihodu v Trbovlje se že na kolodvoru gostje podelijo na različne gostilne, kjer bodo skupno kosilo. Ob tej priliki bo odbor tudi izdal potrdila za polovično vožnjo. Nato se formira sprevod v sledečem redu: godba, prapori, starejšinstvo, četaši v kroju, gostje, četaši v civilu. Sprevod zaključijo trboveljska Orjuna. Pohod gre do slavnostnega prostora pred cerkvijo, kjer se vrši obred slavnostnega razvitja. Po razvitju slavnosten sprevod na veselični prostor. Popoldan je poskrbljeno za vsestransko, neprisljano zabavo.

Bratje, sestre in somišljeniki! pričakujemo obilne udeležbe. Vsak stori svojo dolžnost in pokaži našim delavskim trpinom, da ne samo z besedami, ampak tudi v srcu čuti z njim. Nedelja, dne 1. junija naj bo posvečena naši trboveljski Orjuni. Na svidenje v Trbovljah!

Razvitje prapora Orjune Lesce. Dne 6. junija razvitje naša organizacija na Lescah svoj prapor. Kakor pomladi cvetice, tako vznikajo naši prapori na dan kljub vsem zaprekam in sovražnikom. Kmalu ne bomo imeli dovolj časa, da posvetimo pažnjo vsem slavnostnim prireditvam. Natančen spored priobčimo v prihodnji številki. Članstvo pa že danes opozarjamo na to prireditev in pričakujemo, posebno od gorenjskih Orjun, polnoštevilne udeležbe.

Orjuna Polenšak ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 1. junija t. l. ob 15. uri v gostilni pri J. Lahu.

Družabni večer Orjune Maribor-Studenca dne 24. maja t. l. v gostilni »Jadran« je nad pričakovanje dobro uspel. Po kratkem nagovoru br. predsednika se je razvila prav animirana zabava, ki je trajala pozno v noč. Pevski zbor naših vrlih Primorcev »Jadran« z »Dravašci« je neumorno popeval, salonski orkester pa je pridno sviral; vsem omenjenim gre za uspehi najlepša zahvala. Lokali prostorne gostilne so se izkazali kot dosti premajhni in bo treba v bodoče za slične prireditve misliti na večje prostore. Ob 1. uri po polnoči smo se razšli z željo, da organizacija priredi še večkrat slične večere in da nas posetijo tudi oni, ki so tokrat stali ob strani.

Skerličeva proslava, Orjuna Maribor-Studenca priredi v sredo, dne 4. junija t. l. v proslavo 10-letnice smrti svojega velikega ideologa dr. Jovana Skerliča v »Narodnem domu« ob 20. uri zvečer predavanje, ki ga bo imel prof. Ribarič. Udeležba za članstvo obvezna. Vabimo pa na ta večer vse zavedno mariborsko občinstvo.

Dopisi.

STRAŠI! KJE? V RAKEKU.

Rakovška Orjuna še neprestano strelja naprej, kljub temu, da je tako stroga zabrana nošenja orožja. In kaj se še vsega ne postopi? Upa si celo na mejo in draži živce že itak živčno razburjenim Italijanom. In to ob medsebojnem »srčnem« sporazumu! Oblastni odbor naj vendar že enkrat uveljavi svoje avtoriteto glede nošenja in rabe orožja!

Pa šalo na stran. Znanerakovške dogodke ob razvitju prapora so obravnavale lokalne, okrožne, oblasne in centralne oblasti. Povsod je bil rezultat negativen, vendar ti dogodki ne dajo miru nekemu gospodu in jih še vedno hoče uporabljati v svoje svrhe, češ, ako že jaz zakrivim kako stvar, pa naj rakovški Orjunaši odtehtajo moja slaba dejanja s svojimi slabimi. Jok bra-

te! Že prebivalstvo je pozabilo na to, dejanja so ostala samo zapisana in jih bo enkrat orjunaška zgodovina označila ali so bila dobra ali slaba, da bi pa kdo koval iz njih svoj rehabilitančni kapital, pa se jako moti. Po devetih mesecih so dotičnemu gospodu ta dejanja nekaka »corpora delicti«, da jih javlja nadležnoj vlasti, kot orožje proti poedincu, da ga naslika kot rebelerje. (Enkrat ga je že uporabil pri gdč. Kolarjevi). Poznamo naravo tega gospoda docela, katere pa žalibog v Sloveniji za enkrat ne moremo pustiti veljati. To si naj gospod zapiše za ušesa. Iluzije naj mu pa ne čarajo vojne pred oči, katere za enkrat še ni bilo in je ni.

Opozarjamo ga pa na nekaj. Vrniti hočemo milo za drago. Niti enega koraka ne bo naredil da ne bi mi vedeli zanj. Če bo naredil napačnega, ga bomo pred javnostjo razkrinkali in če bo težjega značaja, ga bomo tudi prijavili nadležnoj viasti. Na mesto, ki ga on upravlja, spada človek, ki bo znal varovati ugled in čast Nacije in države, ne pa z uradno potverjenimi in lažnimi poročili skušal jemati čast in zaupanje poedincu napram njegovim predstojnikom in oblastem. Ave g. Predič!

Iz Celja. V Celju živi g. Vinko Lotrič, revirni nadzornik, torej državni uslužbenec. Ta gospod grozovito rad švabčari, tako na cesti kakor tudi v kavarni. Prosimo za enkrat g. Lotriča, naj to opusti, ker to ne škoduje njemu samemu, temveč tudi ugledu državne varnostne straže.

V Celju, Gosposka ulica, je gostilna Speglič. Pred kratkim je bil tam veliki »halo«, med drugim si slišal tudi »Heil«, »Prosit«, nemško petje itd. Opozarjamo policijo na to nemško gnezdo, sicer bi morali sami vmes poseči.

Šoštenj. Pri tukajšnjem odvetniku dr. F. M., ki se šteje za narodnega borca, se zbirajo dan na dan sami švabski elementi. Človeku se zdi, ko gre mimo njegovega vrta, da je na dunajskem »Wurstelpratra«. Ali vzgajate g. doktor pri teh posestih šoštanjske nemčurje in čifute v jugoslovanske patrijote?

Izjava. V svoji letošnji 2. številki smo v članku »Absolutno pa ne relativno!« kritizirali postopanje g. dr. Ernesta Kalana o Polzelski aferi. Ker je med tem naša organizacija sama stvar preiskala in dognala, da se je delala g. Kalanu v tej stvari krivica, tudi mi posebno dotičnega poročila kot uredništvo radi izjavljamo, da dajemo dr. Ernestu Kalanu popolno zadoščenje, obžalujemo, da je bil dotični neopravičen napad na njegovo osebnost in nacionalno čast v omenjenem članku priobčen. Ur.

ZAHTEVAJTE POVŠOD

samo najnovejši, najpopolnejši in najcenejši

VOZNI RED JUGOSLAVIJA

ki obsega vse železniške, poštno, avtomobilne in parobrodne proge. Kurzna karta priložena.

Cena samo 5 Din. — Preprodajalci 20% popust.

Naročila sprejema

Upravništvo »Orjuna«, Ljubljana, Frančiškanska 6.

KROMPIR

po nizkih cenah, tudi v manjših količinah, prodaja »GORNJI« D. O. Z. Ljubljana, Vr. Petra cesta 65. Telefon 924.

MODNA TRGOVINA
A. Šinkovic
NASL. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 19.
CENE ZMERNE!

Naročniki in inserenti ga dobe brezplačno!

Vsakovrstne tiskovine prevzema in lično izdeluje

Josip Krmpotič

hartonaža — tiskarna — knjigoveznica — raztrir-nica in papirna industrija

Naslov za Ljubljano poštni predal 165
Vir-Domžale, pošta Dob.

Modni salon

Marija Götzl, Ljubljana

Kongresni trg števil. 8.

Pariški modeli

pravkar došli.

Ogled samo v salonu!

LISTEK.

Vestfalska pisma.

Pod tem naslovom izide v »Slovenec« od časa do časa podlistek, ki čitatelja naravnost vzpodbuja k glosam, ki ti jih pisec z donečim imenom »Slovenus viator« v vsaki vrstici polaga na jezik. Pisana so ta poročila v onem slogu, jeziku in dikciji, ki so navadni pri nastopih naših novo pečenih kaplanov na kmečkih slavnostih, porokah, botrinjah in podobnem.

Slovenus viator je prototip duhovnika, ki hoče biti šegav za vsako ceno, ki je razvajen, ker mu poslušalci vsako njegovo nerodno, na šegavosti ubogo šalo kvitirajo s hvaležnim smehom. Uredništvo bi moralo poučiti sotrudnika, ki kaže dobro voljo, da v listu, ki se tiska v nekoliko tisoč izvodih in prihaja pred oči še več tisočem oseb, ni umesten ton, ki vlada na kaki botriji ali poroki pred malo številnimi gosti.

Slovenus viator je zlasti iz Meerbecka poslal uredništvu »Slovenca« pismo, kjer izkazuje Materi sv. Cerkev tako slabo uslugo, da mora pri čitanju vsakega katoličana obiti globok sram, da je naša cerkev in vera izročena v varstvo ljudem tako primitivnega intelekta. Vemo, da niso vsi taki, vemo, da je med našimi duhovniki na srečo še vedno mnogo izvrstnih in odličnih ljudi, zato pa mislimo, da naj se v prvi vrsti taki pošiljajo na apostolsko potovanje med vestfalske Slovence.

Preobširno bi bilo spuščati se na vse ekstreporacije dičnega »slovenskega potnika«, zato bomo naveli tu le majhen vzgled, kako ta apostolski poslanec opravlja svojo misijo med našimi Vestfalci, ki zavidejo z edinozveličavnih livad sv. Cerkev in se udajo kakršnemu-koli krivoverstvu.

Evo, kaj piše »Slovenus viator« 4. maja iz Meerbecka! Citiramo iz »Slovenca« z dne 10. maja t. l. doslovno: »Odpadi od cerkve torej niso redki. Tudi več Slovencev odpade.

V nekem mestu pride katoličan naznanit k župniku svoj izstop iz cerkve. »Kam boste pa pristopili?«

ga vpraša župnik. »Ne vem, kam,« odgovori odpadnik. »Veste, dam vam dober svet,« pravi župnik, »v našem mestu je 32 sekt; ustanovite vi 33, bodite njen duhovnik in dobro se vam bo godilo!«

Prišel sem v dotiko tudi s slovenskimi odpadniki: bibelforšerji in baptisti. Zaviti so v svoje zmote in se ne dajo prepričati. V neki hiši sem dobil dva odpadnika, baptista moškega in ženske. On Štajerc, ona Korošica. Hotel sem ju spreobrniti, pa bi bila skoro onadva — mene spreobrnila, tako zgovorna sta bila! No, malo je vendar še manjkalo... On me povabi k baptistovskemu zborovanju, ki je bilo isti večer. Pride sam pome v župnišče in — grem z njim. Zanimivo, — neverjetno, nerazumljivo! Dolgčas, strašen dolgčas, — pa s kako zvestobo ti hodijo zraven! Mi se trudimo na vse načine, da bi pridobili mladino, skušamo jim napraviti naše prireditve kolikor mogoče prijetne, mikavne, pa nam šepetajo, se smejejo, uhajajo, — tukaj pa v tem dolgčasu ti sedijo mladi fantje 14—17. let tako mirno, tiho in zbrano... Nerazumljivo! Zbrani so bili sami priprosti ljudje, neki delavec je vodil zborovanje; brali so sv. pismo, molili in peli; vse je bilo nekam skrivnostno in zelo dolgočasno. Pa vendar jih prej ujamejo na svoj lim.«

Opomba, da naj postane kdo duhovnik nove sekte, da se mu bo dobro godilo, je po navadni naravnost klasična, toda Slovenus viator se ne zave skritega smisla v tej šali.

Še bolj čuden pa je opis baptistovskega zborovanja. Duhovnik, ki je videl mirno, tiho in zbrano pobožnost zborovalcev, bi moral biti zadovoljen in obžalovati k večjemu, da so ljudje na krivih potih. Premisliti bi moral vzroke, zakaj ljudje beže iz starih konfesij, zakaj jih tam ni mogoče obdržati kljub pobožnosti, ki jim je globoka srčna potreba. Misliti bi si bil moral, da ljudje niso dobili zadostne dušne hrane, ki si jo morajo iskati na tak način.

Našemu junaku pa je čitanje sv. pisma, molitev in petje — dolgčas, strašen dolgčas. Njemu je to sicer zanimivo, toda neverjetno in nerazumljivo.

Ne ve pa ta vrli apostol, da je z naslednjo opombo dal natančno pokazalo in navedel najgloblji vzrok, zakaj mladina pri njegovih prireditvah »šepetajo, se smejejo in uhajajo, v tem dolgčasu (!) pa sedijo mladi fantje 14—17 let tako mirno tiho in zbrano.«

Zdi se, da vse tisto prizadevanje napraviti prireditve mladini mikavne in prijetne zato ne učinkuje, ker je vse obrnjeno na zunanost. Preveč politike, preveč vsega tistega, kar ne spada v cerkev, zato, dragi apostol, samo zato vam uhajajo mladi in stari, ki imajo naravnost potrebo, da se kdaj zatope v pobožnost.

Ponavljamo še enkrat, da se duhovniku zdi čitanje sv. pisma, molitev in petje nekam skrivnostno in zelo dolgočasno, kar pisec podlistka tudi opetovano poudarja.

Vsak apostolski odposlanec bi s podobne prireditve odnesel bogat pouk, česa ni pri njegovih prireditvah, da se verniki zatekajo do zakotnih pobožnosti in bi skušal ljudi pridobiti s tem, da jim preskrbi priliko za iskreno pobožnost, ki so je žejni. »Slovenus viator« pa je samo iznenaden, kako se more mladina s »tako zvestobo« udeleževati pobožnosti, ki jo vodi navaden, neposvečen delavec. Ti ljudje, ki beže od vas si mislijo najbrž, da so bili sv. Peter in njegovi tovariši tudi zelo navadni delavci, pa jih je Bog-človek izbral za svoje učence in nositelje vzvišene blagosti.

Nad vse značilen za lahkomišeln ton pisca, ki obravnava tako važno in pereče vprašanje odpadništva, pa

je zadnji njegov stavek: »Pa vendar jih prej ujamejo na svoj lim.« Vera je temu apostolskemu potniku lim, vaba, mamilo. Nerodno celo postavi besede tako, da izgleda: na naš lim pa, ki je mikavnejši, ne grede. Čitatelj, ki se mu nehote vsili ta opazka, ker mu jo pisec položi naravnost na jezik, takoj razume patetični vzklík: »Nerazumljivo! Na njihov skrivnostni dolgočasni lim grede, našega pa ne cenijo, ki je vendar mikaven in prijeten.« To je duhovniku nerazumljivo!

S častivrednim »Slovencem« smo že večkrat polemizirali, braneč pred njegovimi napadi državo, narodno edanstvo in zasramovano srbsko pleme, nismo pa mislili, da bomo morali kdaj braniti sv. vero pred napadi »slovenčevih« pisateljev, ker smo mislili, da list, stoječ pod nadzorstvom najvišjega duhovnega pastirja ne bo sramotil sv. Cerkve, vere, vernosti in pobožnosti našega ljudstva. Zmotili smo se! Ze vidimo, da bo morala »Orjuna« celo sveto vero ščititi pred izpadi pobožnega glasila veslovenskih separatistov. Naša organizacija sicer nima v pravih tega cilja, ker so ustanovitelji bili mnenja, da je vera v dobrih rokah in da ne potrebuje zaščite, toda že vidimo, da »Slovenčevcem« ni sveta niti vernost niti pobožnost, zato smo bili prisiljeni, da s tem podlistkom prekoračimo delokrog, ki so ga nam začrtala pravila. Upamo, da nas zavoljo tega oblast ne bo razpustila, knezoškofijski ordinarijat pa pozivamo, da naj strogo cenzurira »Slovenca«, da ne bo več pisal proti veri.

»Slovenus viator« pa je tisti navadni in pouku nedostopni človek, o njem pravi naša prislovica: Martin v Zagreb, Martin iz Zagreba. Za apostolskega vizitatorja ni, je preveč primitiven, da se milo izrazimo.

Parna pekarna Jean Schrey nasl.

Jakob Kavčič, Ljubljana

naznanja, da ima vsak dan večkrat priznano najboljšo sveže pecivo.

Telefon šte. 158.

Najcenejše pridete do obleke

ki Vas naredi elegantnega, ne da bi plačevali dragega krojača, pri **DRAGO SCHWAB** LJUBLJANA.

Harva za vse razmnoževalne aparate. **THE REX CO., Ljubljana.**

Priporočamo vsem rodbinam **KOLINSKO CIKORIJO** izvrsen oridatek za kavo.

„ITO“ zobna pasta je moderno in najboljšo sredstvo za čiščenje zob.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna špeciialna vina v steklenicah trvdke **GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.**

IVAN ZAKOTNIK
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno-ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

LIBRI ILLUSTRATI
večja množina, se prodaja pri upravi lista.

SVOJI K SVOJIM! Znižane cene za otroške vozičke. Novi modeli. Poslužujte se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles. **TRIBUNA F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.** Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatika ter se sprejemajo v polno popravo za emajliranje in poniklanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

MERAKL
barve, mastila, lake, kit, klej, emalle, čopiče in zalamčeno čisti firnež
najboljše vrste nudi tovarna
Medic-Zankl
d. z o. z.
Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.
Tovarne: **LJUBLJANA-MEDVODE**

Prva slov. zidarska zadruga v Ljubljani.
Registрована zadruga z omejeno zavetno.
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehnično vodstvo po oblastveno avtoriziranem gradbenem inženjerju.
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela.
Delo solidno. Cene konkurenčne.

SLOGRAD
Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 180. Tel. inter. 180.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška, Frankopanska ulica 151.
Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.
Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložkami za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, »silo«-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Vozi brez bencina!
Adaptiraj svoj avto, traktor ali stabilni motor s patent. **HAG - generatorjem!**
Vozi z ogljem!
Prospekte in reference daje: **JUGO-HAG**
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica št. 24.
Telefon šte. 560.
Stroški pri uporabi bencina!
10 krat dražje nego z domačim ogljem
Stroški pri uporabi oglja!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 4.
(V LASTNI STAVBI)
Brzojavni: TRGOVSKA. Kapital in rezerve Din. 18.300.000.—
Telefoni: 139, 146, 458.
Ekspoziture: Konjice, Meža-Dravograd
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.